

неприйняття рішень, що входять у сферу їх компетенції, а також за невикористання або неповне використання своїх функціональних прав під час польотів. Це б гарантувало пасажиром відповідну медичну допомогу під час надзвичайних подій, катастроф, аварій та серйозних інцидентів.

Література

1. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III: чинне законодавство зі змін. та доп. від 11.07.2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

2. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 року № 3393-VI: чинне законодавство зі змін. та доп. від 11.08.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3167-12>

3. Про затвердження Правил медичного забезпечення і контролю польотів цивільної авіації України: наказ Державної авіаційної служби України від 05.12.2005 № 920 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.avia.gov.ua/>

4. Відповідальність медичних працівників // Мін'юст України: лист від 20.06.2011 р.

5. Посадова інструкція лікаря з авіаційної медицини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/search/business/instruction/?s=search&idView=LZ_SUITE_MAN&beginPos=121&countBlock=10&kw2=7331

6. Електронний ресурс за матеріалами Lenta.ru – Режим доступу: <https://tsn.ua/tsikavinki/narodzhena-v-litaku-ditina-otrimala-dovichne-pravo-litati-bezkoshtovno.html>

УДК 343.21:341.231.14

Берднік І. В., к.ю.н., доцент,
Чернігівський національний технологічний університет,
м. Чернігів, Україна

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НЕВИКОНАННЯ РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

Задеклароване ст. 55 Конституції України право кожного «після використання всіх національних засобів правового захисту звертатися за захистом своїх прав і свобод до відповідних міжнародних судових установ чи до відповідних органів міжнародних організацій, учасником яких є Україна» [1] є відповідним політико-правовим забезпеченням імперативності прагнення України до повномасштабної участі в політичному й економічному житті Європи з дориманням всіх норм як міжнародного права, так і вітчизняного законодавства щодо забезпечення прав і свобод людини і громадянина.

Конвенція про захист прав людини та основних свобод (далі – Конвенція) [2], ратифікована Україною 17 липня 1997 року, не тільки

проголосила основоположні права і свободи, а й створила особливий правовий механізм їх захисту – Європейський Суд з прав людини, метою якого стало забезпечення дотримання зобов'язань, прийнятих на себе державами-учасницями.

Призначенням Європейського Суду є саме захист передбачених Конвенцією прав та свобод від порушень і тому, саме в цій галузі Європейський Суд є правомочним встановлювати правові стандарти, які зобов'язують Договірні Сторони. Крім того, Європейський Суд є субсидіарним по відношенню до національного, у тому числі й конституційно-судового механізму захисту прав людини.

Відповідно до ст. 17 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23 лютого 2006 року [3] при розгляді справ суди зобов'язані застосовувати Конвенцію та практику Європейського суду як джерело права. Отже, це означає, що практика Європейського суду має насамперед юридичне значення та є безпосереднім регулятором суспільних відносин. Крім того, для її належної реалізації не потрібно очікувати прийняття інших нормативно-правових актів, а органи судової влади не можуть відмовитись від їх застосування з посиланням на необхідність прийняття якихось додаткових «конкретизуючих» норм законів.

На думку О. Константного, повне виконання рішень Європейського суду має становити ідеологічно-правову (ціннісну) основу для здійснення правосуддя в Україні [4, с. 34]. Адже під виконанням рішень Європейського суду слід розуміти не лише виплату відшкодування, а також вжиття державою додаткових заходів індивідуального характеру, спрямованих на усунення конкретного порушення, визначеного в рішенні Європейського суду, а й заходів загального характеру, спрямованих на усунення підстави для надходження до Європейського суду аналогічних заяв проти України у майбутньому [5].

Отже, нагальною є потреба в дослідженні, аналізі питання щодо ефективного використання прецедентів суду на національному рівні та виробленні таких чинників, які б забезпечили належний захист гарантованих Конвенцією прав з огляду на існуючі положення.

Злочини, передбачені ст. 382 КК України умисне невиконання вироку, рішення, ухвали, постанови суду, у тому числі й рішення Європейського суду з прав людини що набрали законної сили, або перешкоджання їх виконанню в залежності від відсутності/наявності кваліфікуючих ознак, визнаються злочинними діяннями невеликої, середньої тяжкості, а також тяжкими. Це дозволяє застосовувати покарання, які є альтернативними позбавленню волі – штраф, обмеження волі та інші, а також, з огляду на це, конструювати не

одиночні, а й альтернативні санкції, які надають можливість обирати найбільш оптимальну міру покарання з урахуванням конкретних обставин вчинення злочину й особи, яка його вчинила. Проте, постає питання: чому за умисне невиконання службовою особою рішення Європейського суду з прав людини покарання є більш тяжким, ніж за умисне невиконання службовою особою вироку, рішення, ухвали, постанови національних судів? Адже, принцип обов'язковості судових рішень національних судів відноситься до числа конституційних засад судочинства, який закріплений у відповідних нормах ст.ст. 124, 129 Конституції України – Закону, який має найвищу юридичну силу. Крім того, правові наслідки невиконання рішень національних судів для фізичних і юридичних осіб є однаковими, як і при невиконанні рішень Європейського Суду з прав людини.

Однією з форм реалізації судових рішень виступає примусове виконання, яке застосовується в тому випадку, якщо зобов'язаний суб'єкт ухиляється від добровільного виконання рішення.

Як зазначає Ю. І. Гринько, мета судочинства буде досягнута лише тоді, коли судові рішення буде виконано, причому виконання буде здійснено у суворій відповідності закону та змісту рішення [6, с. 5]. У свою чергу, Д. Притика вказує, що «ефективність діяльності судової системи визначається за умови, коли рішення суду виконане» [7, с. 9].

Всебічне дослідження питання про значення рішень Європейського Суду з прав людини у нормах КК України дозволило зробити наступні висновки.

1. Визнання Україною юрисдикції Європейського Суду з прав людини означає, по-перше, визнання у національному кримінальному праві обов'язкової сили рішень Суду, по-друге, рішення Суду поширюються на всі держави-учасниці Конвенції про захист прав людини і основних свобод; по-третє, Суд наділяється повноваженнями визначати обсяг прав і обов'язків, які покладаються на державу.

2. Рішення Європейського Суду з прав людини обов'язкові і для інших держав-учасниць Конвенції про захист прав людини та основних свобод, в яких виявляються такі ж порушення. Держави-учасниці Конвенції про захист прав людини та основних свобод у силу сумлінності виконання міжнародних зобов'язань, не чекаючи відповідної реакції Європейського Суду з прав людини, вживають заходів шляхом внесення змін до кримінально-правових норм, які не відповідають Конвенції та рішенням Суду.

Література

1. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

2. Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод з поправками, внесеними Протоколами № 11 та 14 [Електронний ресурс]. –

Режим доступу: <http://www.echr.coe.int/NR/rdonlyres/888FC791-T2C0-4096 - AFSE-D84F09C0E24/0/UKR CONV.pdf>

3. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 року // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 30. – Ст. 260.

4. Константний О. В. Практика Європейського суду з прав людини як джерело судового правозастосування Верховного Суду України / О. В. Константний // Вісник Верховного Суду України. – 2012. – № 1 (137). – Ст. 34-38.

5. Інформація Міністерства юстиції України щодо виконання рішень Європейського суду з прав людини у 2010-2011 роках [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minjust.gov.ua/0/38823>

6. Гринько Ю. И. Исполнение судебных решений: [учеб. пособие] / Ю. И. Гринько. – Казань: Изд-во Казанского ун-та, 1969. – 345 с.

7. Притика Д. Роль арбітражних судів у забезпеченні законності в економічних правовідносинах і протидії економічним правопорушенням / Д. Притика // Право України. – 2001. – № 1. – С. 9-14.

УДК 343.34:070 (477)

Буряк К. М., юрисконсульт ТОВ «Амберголд»,
здобувач, м. Дніпропетровськ, Україна

ОБ'ЄКТ ЗЛОЧИНУ-ПЕРЕШКОДЖАННЯ ЗАКОННІЙ ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЖУРНАЛІСТІВ

Інформація виступає рушійною силою в сучасному світі. Діяльність ЗМІ є «передавальною ланкою» від джерела інформації до суспільства. Часто можна спостерігати посягання на право вільного поширення певної інформації, тож у дослідженні зосередимо нашу увагу визначенні об'єкта злочину-перешкоджання законній професійній діяльності журналістів.

Об'єктом злочину визнаються суспільні відносини, яким злочином завдається шкода або створюється загроза заподіяння такої шкоди [1, с. 34].

У науці кримінального права найпоширенішою є триступенева класифікація об'єктів «за вертикаллю» (загальний, родовий і безпосередній). Також існує класифікація безпосередніх об'єктів злочинів «по горизонталі». Безпосередній об'єкт злочину буває основним і додатковим, в свою чергу, безпосередній додатковий поділяється на два види – додатковий обов'язковим і додатковий факультативний [2].

Загальним об'єктом злочину є уся сукупність суспільних відносин, поставлених під охорону кримінального закону [2]. Таким чином, загальним об'єктом злочину, передбаченого ст. 171 КК України [3], є сукупність